

A kampánykorrupcióról

A politikai pártok választási kampányainak a finanszírozása Magyarországon a rendszerváltozás óta megoldatlan probléma, egyben ez az egyik legnagyobb korrupciós kockázat is.

A rendszerváltoztatás óta a parlamenti pártok bevételeinek nagy részét az állami költségvetésből származó támogatás tette ki, míg a bevételeiknek alig néhány százaléka származott a párttagok által fizetett tagdíjakból. Magyarországon még a politikailag elkötelezett polgárok sem érzik úgy, hogy az általuk preferált párt tevékenységéhez anyagilag is hozzá kellene járulniuk. Az idei évtől a pártok szabályszerűen az állami támogatás és a tagdíjak mellett csak belföldi természetes személytől fogadhatnak el támogatást.

A pártok gazdálkodása nem eléggé átlátható: nincsenek egyértelmű szabályok arra, hogy a pártok mennyi időn belül kötelesek a pénzügyi beszámolójukat a honlapjukon nyilvánosságra hozni, maga a beszámoló pedig nem enged részletes rálátást a pártok pénzügyeire

A TI legutóbb a 2010. évi országgyűlési választások kampányköltségeit vizsgálta a [képmutatás.hu](http://kepmutatas.hu) elnevezésű projekt keretében. A vizsgálat megállapította, hogy a nagy pártok, a Fidesz és az Magyar Szocialista Párt (MSZP) az akkor érvényes szabályok szerint elkölthető 386 millió forint helyett mintegy másfélmilliárd forintot költöttek. Ha a pártok beszámolóiban foglalt bevételi és kiadási összegeket valósan fogadjuk el, feltételeznünk kell, hogy a pártok a nagyon költséges választási kampányokat nem a legális bevételeikből finanszírozzák.

Ha nem elégségesek a legális forrásból rendelkezésre álló anyagi eszközök, akkor a pártok alternatív, akár illegális finanszírozási források után néznek. A TI tapasztalatai alapján a mechanizmus a következőképpen fest: a pártok a választási kampányaikat korrump módon finanszírozó üzleti vállalkozások lekötelezettjeivé válnak, és hatalomra jutva a közpénzek csalárd, részrehajló juttatásával viszonyozzák a korrump finanszírozást.

A magyarországi politikai elit nem hajlandó belátni, hogy sokkal kisebb társadalmi költséggel járna annak az elismerése, hogy a politikai pártok, és főképpen a választási kampányaik, sokmilliárd forintot emésztenek fel, mint a szükséges pénz illegális forrásból történő megszerzése.

A TI kezdeményezésére a parlamenti pártok 2012 áprilisában vállalták, hogy a korrupciónak ellenállni képes kampányfinanszírozás érdekében olyan szabályozást dolgoznak ki, amelyik biztosítja a pártok és a jelöltek valamennyi bevételeinek és kiadásának a teljes átláthatóságát, és azonos feltételekkel teszi hozzáférhetővé a kampányfelületeket. A parlament által 2013. június 10-én elfogadott, a 2014-es választási kampányban már alkalmazandó, új kampányfinanszírozási törvény azonban nem felel meg e vállalásoknak.

Az új szabályozás előnye, hogy sok százmillió forint költségvetési támogatást juttat a pártoknak a kampányokhoz, valamint a korábbi egymillió forint ötszörösére, azaz jelöltenként ötmillió forintra emeli a kampányköltségi plafont, ami a TI által becsült mértékhez közelíti a tényleges kampányköltségeket. Ez a kampánykorrupció megfékezéséhez vezető fontos lépés, ugyanis „kifehériti” a kampányt, ha annak költségeit az állam átlátható módon fedezi.

A törvény hibája azonban az, hogy nem zárja ki a kampánypénzek elcsalásának a lehetőségét, és olyan ellenőrzési megoldásokat sem vezet be, amelyek alkalmasak lennének a csalási kísérletek hatékony felderítésére. Az új törvény ezért összességében alkalmatlan a kampánykorrupció felszámolására, mert legalább ugyanannyi, ha nem több kiskaput nyit ki, mint amennyit bezár.